СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 34. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 10-го лютого 1940. No. 34. Jersey City, N. J., Saturday, February 10, 1940. VOL. LXVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

СОВЄТИ ЗЛОМИЛИ ЗОБОВЯЗАННЯ, КАЖЕ ГОЛ

ВАШИНГТОН. — На запит з боку конгресменів секретар стейту Кордел Гол відповів, що Совети поламали деякі зобовязання, дані Америці Літвіновом у 1933 р., коли то між Америкою і Советами заключено договір, наслідком якого було визнання Советів з боку Америки. Водночас Гол зазначив, що вдержання дипльоматичних звязків із Советами не залежить від точного виконання тих зобовязань. У той спосіб Гол старався спинити сильний протисоветський рух у конґресі, який день перед тим лиш трьома голосами програв у питанні, чи ухвалювати на наступний рік гроші на американську амбасаду в Москві, чи ні. Конґресмени, що є настроєні проти Советів, хотіли в той спосіб змусити адміністрацію стягнути з Москви американську амбасаду. Але спроби зірвати з Советами ще не закінчені. В конґресі далі нуртують течії, які домагаються зірвання з Советами раз на все. Вкупі з тим зростають великі симпатії для Фінляндії і чергова поміч Фінляндії у висоті 20 міліонів долярів майже запевнена.

КОНҐРЕС АМЕРИКАНСЬКОЇ МОЛОДІ У ВАШИНҐТОНІ.

ВАШИНҐТОН. — До Вашинґтону почали зїздитись делегати ріжних американських молодечих орґанізацій, що належать до Конґресу Американської Молоді, щоб узяти участь у своїх річних нарадах. Вкупі з тим посипалися з усіх сторін гострі завваги на адресу того Конґресу, мовляв, він є просяклий комунізмом.

Як відомо, пані Рузвелт кілька разів брала в оборону провідників цього конґресу, кажучи, що хоч у ньому є комуністи, то годі їх викидати, коли комунізм дотепер не проскрибований законом. Критики Конґресу кажуть, що комуністи там грають далеко більшу ролю, ніж до цього уповажнює їх членство. На минулорічних нарадах Конґресу не допущено до ухвали, яка таврувала комунізм. Наперед хотіли перевести ухвалу, що таврує націзм і фашизм, а коли деякі кола добивались подібного натаврування комунізму, провідники Конґресу змінили тактику і загальниково натаврували „диктаторство", щоб тільки не таврувати по імені комунізму. Критики вкінці кажуть, що комуністи перевертним шляхом хочуть прийти в Америці до влади. До нових критиків цього Конґресу Молоді належить конґресмен Кіфі, що висказував завваги в конґресі, і Джін Туней, бувший кулачний чемпіон, що в своїй заяві назвав Конґрес „сталінськими аґентами".

СИН РУЗВЕЛТА РАДИТЬ БАТЬКОВІ

ШІКАҐО. — Син президента Рузвелта, Еліот, мав доклад у Шікаґу, після якого наступили запити. В запитах Еліот сказав, що його батько не повинен третій раз кандидувати. Третьої кандидатури хочуть найбільше ті, що завдяки йому сидять на посадах, казав молодий Рузвелт. Про комітет Даєса молодий Рузвелт сказав, що він зробив дуже добру роботу, хоч може дехто з родини Рузвелтів його не любить. Як відомо, його мама, пані Рузвелт, висказувала критичні завваги на цей комітет; те саме робив батько. Еліот хвалив заступника президента Ґарнера, що недавно зголосив свою участь у президентських перегонах.

КАТОЛИЦЬКА НАУКА В ПРАКТИЧНІМ ЖИТТІ.

НЮ ЙОРК. — Католицька ґєрархія в Америці видала публичні заяви, які торкаються не так релігійного, як нашого щоденного життя і нашого світського суспільного устрою. В тій заяві ще раз підтверджено, що католицька церква признає право власности. Але відкидає думку крайнього капіталізму, що працю треба трактувати нарівні з усякими іншими продуктами, по засаді „попиту-подажу". Робітники повинні дістати не лише відповідну заплату, потрібну для життя, але також таку заплату, з якої вони моглиб заощаджувати гроші на старі літа. Певність робітника, що він не лишиться без заняття, повинна в тому бути провідною думкою. Одобрено економічне змагання, що усталює ціни. Коротко, католицька церква стала на становищі, що треба заводити такий устрій, котрий стояв би посередині: між крайнім капіталізмом з одного боку і між комунізмом і соціялізмом з другого.

КОМАНДА ПОЛІЦІЇ ДОПИТУЄ СВОЇХ ЧЛЕНІВ

НЮ ЙОРК. — Нюйорська команда поліції видала до своїх 21 членів, уніформованих і цивільних поліцаїв, друкований квестіонар, щоб вони відповіли, чи належали колинебудь до орґанізації „християнського фронту" та інших фашистівських і комуністичних орґанізацій, та чи брали в них активну участь. Комісар Валентайн сказав, що хоч належати до тих орґанізацій цивільному чоловікові можна, то не можна поліцаям, які мають бути невтральні.

ЛІДЕР ПЕЛЄЙ ЗІЗНАЄ ПЕРЕД ДАЄСОМ.

ВАШИНҐТОН. — Перед комітетом Даєса зізнавав лідер „срібних сорочок", Пелей. Він сказав, що створив свою орґанізацію на те, щоби боротися з комуністичними й іншими перевертними орґанізаціями. На заввагу, що з тим саме бореться комітет Даєса, Пелей відповів, що якби цей комітет був створений скоріше, то він не творив би був своєї орґанізації. Також заявив, що коли цей комітет буде далі робити свою роботу, то він з радістю розвяже свою орґанізацію. Про жидів Пелей висловився зле і казав, що коли би прийшов до влади, то з жидами поступив би таксамо, як Гітлер.

ПОЛЯК ПРО ПРОГРУ ПОЛЬЩІ

НЮ ЙОРК. — Сюди прибув з Польщі барон Стефан де Роп, польський головний комісар на світову Виставу в Ню Йорку. Він був підчас німецького наїзду в Польщі і подав тепер журналістам свої завваги. Він сказав, що у війні німців з поляками „виграли гармати, повзи і літаки, а також плян". Німці мали знаменито вироблений плян, а також знамениту зброю. Першого дня їх літаки заатакували 400 пунктів і зчинили такий заколот, що годі собі його уявити. Вони відразу знищили коло тисячу мостів. Тих літаків було коло пять тисяч. Роп говорив, що Польща фактично програла війну ще в 1924 році, а другий раз у 1932 р. Перший раз вона „програла" тому, що замісць рішитись на будову фортифікацій, рішилась на будову морського порту Ґдині. Другий раз „програла" тому, що дала обдуритись німецькій приязні.

ФЛЯГЕРТІ ПРО ПОЛОЖЕННЯ В ІРЛЯНДІЇ

НЮ ЙОРК. — До Ню Йорку прибув відомий ірляндський письменник Флягерті і дав журналістам інформації про положення в його ріднім краю. Він сказав, що тепер Анґлія мусить вступився з частини Ірляндії, званої Ульстер. Анґлія ніби старається викинути наїзників з польських земель, а сама не хоче забратися з ірляндських, говорив він. Флягерті говорив, що Ірляндія є рішуче по стороні демократичних народів. „Але чи лорд Лондондері і Чеймберлин є демократами, я це лишаю вам". Він також завважив: „Анґлія опустила Чехословаччину, що була справжньою демократією, а пішла на поміч Польщі, що була державою февдальною".

ЧИ ВЕРБЛЮД ДИКЕ ЗВІРЯ?

У лондонськім суді розглядано питання, чи верблюда можна вважати диким звіром. Справа прийшла до суду внаслідок позву за відшкодування за укушення верблюдом. Позовник хотів підтягнути таке укушення під катеґорію укушення диким звіром, але суд рішив, що верблюд є освоєне, домашне звіря.

„Я певний", говорив суддя, „що якби так верблюд умів говорити, він був би перепросив вас за те, що вкусив".

Був це верблюд у звіринці, а вкусив він у пальці одного гостя, що необережно подав йому щось до їдження.

В СОВЄТАХ СПОДІВАЮТЬСЯ РЕВОЛЮЦІЇ

НЮ ЙОРК. — До Ню Йорку прибув із Советів разом з родиною Гю Родман, цивільний інжинір, що пробув там два роки. Він сказав журналістам, що всі чужинецькі знавці, які живуть у Советах, є тої думки, що в Советах мусить прийти до революції. Одні кажуть, що вже за пару місяців, інші, що за пару літ. Але що революція мусить прийти, в тому всі погоджуються. Родман говорив, що життя в Советах під оглядом економічним є дуже тяжке. Чорнороби не заробляють більше як пять долярів на місяць, на американські гроші. Крім того шпигунська система така нестерпна, що тамошні люди просто бояться відізватись до чужинця, щоб не пустити на свої сліди чекітських аґентів. Проте люди мають свою „ходячу почту" і в загальному добре орієнтуються в ситуації.

ДЕ ДВА БЮТЬСЯ...

У погоні нюйорських поліцаїв за громадкою хлопців, котрих поліцаї посуджують за крадіж автомобілів, пострілила поліція не хотячи 46-літню жінку. Жінка, йдучи вулицею, почула в рамені біль, немовби від уколення, але не звертала на нього більшої уваги. Вона чула гук, але думала, що це так званий задній вогонь авта.

Коли вона роздягнулася вдома, то побачила, що її лівий бік облитий кровю. Її взято до шпиталю, де лікар сказав їй, що вона має рани в грудях і плечах від пострілу.

Поліція піймала хлопців у недалекім парку.

ЦИҐАРЕТКОВИЙ ПОДАТОК НЕ МАЄ УСПІХУ

Міський скарб Ню Йорку зібрав у січні 52,128 долярів менше податків від папіросок, ні у попереднім місяці.

НІМЦІ ПРО СВОЇ МОРСЬКІ УСПІХИ

БЕРЛІН. — Німеччина проголсила, що від початку вибуху війни вона знищила 409 кораблів, яких загальна містота виносила 1,493,431 тон. Рівночасно подано, що Німеччина втратила в тому часі 42 кораблі, загальної містоти 236,957 тон.

АДВОКАТ УТРАТИВ АДВОКАТУРУ Й ВИГРАВ СПРАВУ

В апеляційнім суді в Брукліні розглядано позов одного чоловіка проти міста Ню Йорку. Позовника заступав Джозеф Волш, котрий власне говорив перед судом, коли судові донесено, що адвокат стратив право адвокатувати. Суддя дозволив йому скінчити заступництво, заявляючи, що який присуд присяжні не видалиб, він буде важний. Годину пізніше приявні судді признали клієнтові позбавленого адвокатури адвоката відшкодування в сумі 40,000 долярів.

ЗАВОДЯТЬ КЛЯСИ ДЛЯ МАТЕРЕЙ

Дивізія Центра Материнства при Бруклинськім Союзі Відвідуючих Доглядачок завела курси для матерей, щоби повчити їх, як дбати за немовлята.

Як ці курси покажуться практичними, орґанізація задумує завести подібні курси про інші справи, звязані з вихованням дітей.

ФІНИ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ.

ГЕЛЬСІНКІ. — Заграничні кореспонденти повідомили Лондон, що фіни були змушені в деяких місцях податись. Та фінське командування подає, що хоч советські війська натискають на цілому фронті, то не мають ніде успіху.

ВІДКИНУЛИ СОВЄТСЬКИЙ ПРОТЕСТ.

ПАРИЖ. — Французька політична поліція перевела в помешканні советської торговельної делеґації ревізію, при чому забрала до 100 советських документів. Совети проти цього запротестували, опираючись на тому, що делеґація користувалась екстериторіяльними правами, такими як і советська абасада. Французький уряд відкинув протест. Заявив, що французько-советська торговельна умова вже давно не існує, а тимсамим і делеґація не може мати права до надзвичайних привілеїв.

НЕМА ЗГОДИ З ГІТЛЄРОМ І НАЦІСТАМИ.

ЛОНДОН. — Таке вирішила анґлійська Партія Праці й заявилася за те, щоб не було замирення між Анґлією і Німеччиною, поки не буде знищений націстичний режім.

ОХОРОНА.

Англійський воєнний літак охороняє англійський торговельний корабель.

ПОГОЛОСКИ ПРО НОВІ БУНТИ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ

ЛОНДОН. — Будапештенський кореспондент лондонського часопису „Нюз-Кронікл" доносить, що німецьке Ґештапо помагало советському війську здушувати українське повстання на землях, що давніше належали до Польщі, а тепер знаходяться під советською окупацією. Кореспондент подає, що нове повстання підняли українські селяни тернопільської округи. Сотки з них були вбиті.

ВАТИКАНСЬКІ УКРАЇНСЬКІ ПРОГРАМИ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ.

РИМ. — Спроба з українськими щотижневими програмами через ватиканську радіову стацію виявилась удатною. Вони будуть далі продовжуватись кожного четверга в годині 8:30 вечором. Важні вони ще й з того боку, що всі інші українські радіові години, як от з Відня чи Братислави, замовкли. Існують тільки ті, що їх висилає Москва через Київ і Львів, а вони служать тепер головно до баламучення української політичної іміґрації. Ватиканське радіо, щоправда, про політичні справи не говорить, а тільки про ті, що звязані з релігією, але вони складені дуже живо й цікаво. Мило вражає чиста українська мова українського священика, що всетаки вплітає в свою промову багато такого, що дуже тісно звязане з сучасними терпіннями української нації. А найважніше те, що з тих промов пробиває дуже сильна віра в те, що українська правда таки переможе та що на українській землі таки запанує Христовий мир. Ще треба згадати, що в навечеря українського Різдва, 6. січня, ватиканське радіо передало крім щотижневої програми ще окремо прегарний концерт укрінських колядок, що їх проспівав хор питомців Укроїнської Папської Колеґії. Слухаючи тих колядок, відчувалося, що в нас є таки з чим виходити перед люди. Тільки біда в тому, що ми так рідко виходимо...

ДІСТАЮТЬ НАФТУ З СОВЄТІВ ЧЕРЕЗ ГАЛИЧИНУ.

БЕРЛІН. — Німецькі урядові кола твердять, що, не зважаючи на те, що за границею пишуть, що між Німеччиною і Советами нема справжньої кооперації, так є, що вже заключено тісний торговельний договір. Крім цього Німеччина постійно дістає нафту з Советів. Ту нафту перетранспортовують із советських ваґонів на німецькі між іншим на залізничій пограничній лінії Журивиця—Перемишль. Є вже інші пункти переладування нафти. Перевозять нафту між іншим і через залізничу лінію Берестя-Холм-Белзець-Рава Руська.

НЕ ВИЗНАЄ „ПОЛЬСЬКОЇ СПАДЩИНИ".

ПАРИЖ. — Звернено особливу увагу на те, що німецька начальна воєнна команда проголосила, що вона відповідає тільки за ті воєнні шкоди. які повстали по дні 21. жовтня 1939. За шкоди, що повстали перед тим днем, має відповідати бувший польський уряд. Та тому, що польська держава не існує, каже німецький комунікат, а Німеччина не вважає себе законним спадкоємцем польської держави, то й не може приймати домагань у справі воєнних пошкодовань зперед 21. жовтня 1939 р.

ПОЗАМИКАНО ЖИДІВСЬКІ БІБЛІОТЕКИ.

БЕРЛІН. — Польське ґенерал-ґубернаторство позамикало жидівські бібліотеки і книгарні. Як причину подано, що в тих бібліотеках і книгарнях є повно протинімецьких книжок, писаних німецькими іміґрантами, а також і таких, що є „дуже низької вартости".

АМЕРИКАНСЬКІ ПОЛЯКИ НА ПОМІЧ ФІНЛЯНДІЇ.

ПАРИЖ. — Між горсткою польських добровольців, що боролись проти Німеччини і Советів, а тепер виїхали до Фінляндії, щоб їй помагати в боротьбі з Советами, є також і американські поляки. Ті останці це головно самі вишколені механіки, що працювали по фабриках у Злучених Державах.

СОВЄТИ ПРО СВОЮ ПЕРЕМОГУ.

МОСКВА. — Советське комантування подає, що советські частини пробили один бік Лінії Манергайма, здобувши 13 сталевих і цементових укріплень. Советські війська натискають також на самій півночі. Комунікат подає, що фіни потерпіли тяжкі втрати.

ТУРЕЧЧИНА ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ.

ІНСТАБУЛ (Туреччина). — Зачалася приграка до того, що готово розігратись доперва на весні, коли Німеччина і Совети захочуть загарбати Дарданелі. У звязку з тим турецький уряд забрав у пристані доки, що належали до відомої німецької фірми Крупа, що то займається головно виробом воєнних матеріялів. Звільнено також зо служби німецьких інжинірів і техніків. Усе те являється явною проаліянтською маніфестацією Туреччини.

ПЕВНИЙ, ЩО ПЕРЕЖИЄ ВЛАДУ ГІТЛЄРА.

ЛЬОКАРНО (Швайцарія). — Найбільший німецький промисловець Фріц Тисен, що разом з Гінденбурґом допоміг Гітлерові обняти владу, заявив, що незабаром проголосить письмом свої звязки з Гітлером і націстами. Тепер здержується, бо не хоче зробити щось такого, що могло би пошкодити Німеччині, а також нарушити права гостинности, будучи в Швайцарії на добровільнім вигнанні. Казав, що він уважає себе далі членом німецького парляменту і думає з цього скоро скористати. Та з розмови виходило, що це станеться тоді, коли Гітлера не буде при владі, та що на те не треба буде довго ждати.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$.745
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

„КАЦАП ВІД ГОЛОВИ ДО НІГ..."

Ось таким назвав себе Я. І. Лісіцин у статті „Кацапи і хохли", поміщеній у нюйорськім часописі „Новое Русское Слово" з 6. лютого 1940. Особа автора статті добре відома тим, що читають московську чи „кацапську" пресу. А відома з боку передпотопових арґументів, якими він воює з українським самостійницьким рухом і українським народом взагалі. Цей „чистий москаль" (так він себе називає) виявляє таку бездонну глупоту, коли пише про Україну, що не хочеться вірити, щоб ще могла бути в Америці людина, що вважає себе освіченою і пише як царський аґент про „Малоросію", „малоросійський нарід", „малоросійський театр" і „малоросійські пісні". Цей „чистий москаль"-неук добачує ще далі, що те, що „кацапа" відріжняє від „хохла", це тільки сміховинка, жартовлива насмішка з того, що один носить бороду, а другий чуба на голові! Українське друковане слово в Україні це для нього тільки „чудасія", на яку здобувсь один багатир (очевидно Чикаленко!), що не знав, що з грішми робити і взявся задоволити свою „панську забаганку" видаванням української ґазети, на яку витратив багато тисяч рублів і побачив, що „бісові сини не читають". Цей „чистий москаль" твердить, що цеї „ґазети, видаваної „малоросійським наріччям", дійсно „ніхто не читав". Для цього „чистого москаля" самостійник Микола Міхновський був за самостійну Україну тільки тому, що мав „пунктик" у голові, себто, що був — несповна розуму. Зміст українських відозв, у яких взивано українські маси до повстання і будови української держави, схарактеризовані згаданим „чистим москалем" тільки такими трьома словами: „бий жидів і панів". Той „чистий москаль" пише ще таке, що він сам переконався, що навіть ті, що були прихильниками Міхновського, „не мали нічого спільного ні з Україною, ні з українським народом, ні з його інтересами".

Очевидно, що в „чистого москаля" мусить іще бути мова і про Грушевського, німецькі впливи, „політичну продажність україністів", як і те, що українці, коли при владі, не визнають ніякої демократії й свободи. До цього слід іще додати таке речення: „Та якіж це українці папа римський, ґраф Шептицький, Троцький, Гітлер і Волошин..."! А далі те, що за український рух відповідають „осли і спекулянти українізма".

Усе те кінчиться в цього „чистого москаля" закликом, зверненим до „кацапів, хохлів, галичан, лемків і карпатороссів", щоб разом повели боротьбу з українством „за единство Руси".

Прочитавши те все, так і подумаєш: От дійсно справжній „кацап", і то „від голови до ніг", але вже такий, що в нього голова там, де ноги, а ноги, де голова. Бо інакше то таки не міг би був написати в одній статті аж стільки ідотизмів і не назбирав би аж стільки гидоти, якої забагато навіть на „чистого москаля", якщо він не є покрою Я. І. Лісіцина.

ЩО ПИШУТЬ З УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Подаємо уривок з приватного листа, писаного 20 грудня 1939 р. одним утікачем з Західньої України на Засяння:

...Про тамошні відносини тяжко щось конкретне сказати; вони ще не прибрали свойого характеру. Можливо, що після закінчення акції переселення все „устабілізується". Великий брак змислу орґанізаційного, неуцтво та заник інтеліґенції, притому брак пошанування авторитету своїх власних властей. Ось це прикмети тих людей, що, на зміну европейській культурі, передають здорові первні своєї. Крайня біда економічна йде вкупі з духовою. Стара інтеліґенція знищена, а нова, випродукувана стандардово, заводить. Це дивно, що такий стан може тривати. Та найменший імпульс мусить це розвалити. Колись гуморески Остапа Вишні видавались мені перебільшеними. Але вони дуже добре ілюстрували тамошні відносини! Усе викуповують, усе вивозять. Тому місяць були такі приблизно ціни: масло 20—30 злотих, молоко 1.20—1.80 зл.; золото 1 грам 55 злотих, [illegible] доляр 130 злотих, чолвіча сорочка 60—70 зл.; цілковитий брак обуви, матеріялів суконних, годинників (за годинник на руку 300—700 зл.), шкіри, ґалянтерії й т. д. Можна було в хвостах дістати хліб, сіль, муку та махорку. Розуміється, по дуже скромних пайках. Бував часом цукор, але рідко (на паску доходив до 10 зл. за кільо). Словом, усе, якщо вже не бракує, то скоро забракне. Жінки, що ззідтам (із Совєтчини) приїздять та діти, хоч родини офіцирів, повбирані так нуждено, як у нас найбідніший пролетаріят. Приїжджають з місць, де часом роками не бачили масла, курей, гусей і т. д. Нікому не вільно сказати правди. Відповідь на запити завжди таса-ма: „У нас всєво хватіть"... Річ ясна, що стан матеріяльний мусів відбитися й на особистій культурі; вона попросту кричить своїми браками. Не стало би взагалі місця хоч у загальному подати усі її вияви: купування машинки до мяса, як катаринки; смарування хліба пастою до зубів, миття в лазничці у мушлі (спустив воду, а вона й мило сполокала перед миттям). „От, каже, і води нєт і мила нєт!"

Жінки у льожах у театрі в нічних сорочках та піжамах. Усе це, і багато іншого, це такі факти, яких кожний знає десятками. Інтеліґентніший елемент — українці, але, на жаль, їх мало та дуже на них уважають. Мішають їх з москалями та з жидами. Тих останніх між старшинами чи не найбільше. Життя стає чимраз тяжче. Усього починає бракувати, загальне невдоволення та депресія огортає всіх без винятку, навертаються всі, що досі рай там бачили. Кордон Збруча замкнений, як за давніх часів. Навіть ті, що його недавно перейшли, для себе чи родин потребують перепусток. У нас загальна мандрівка народів — хто лише може, покидає обіцяну землю. Це масове явище для нас не дуже відрадне. Порожні місця займають жиди, яких усюди повно. Йде офіціяльна українізація, хоч це радше русифікація: російська мова урядова. Масових арештів нема, арештують поляків — вищих урядовців, військових та поліційних, суддів і прокураторів, з українців членів УНДО і радикалів та бувших комуністів. Усе старших людей, з молоді ще ні. На Волині арештують селян та вивозять, але куди, не знати. З наших знайомих сидять: Великанович, Дм. Левицький, Целевич, Кузьмович, Остап Луцький, Рудик; адв. Олесницький (Станиславів), Мартинець, Бих, мр. Яр. Ясеницький, Микола Отаманюк, адв. Когут і інші.

Ті, що ще не взяті під уваґу, складають заяви льояльности словом та ділом. Усі чекають на зміну. Як вона скоро не прийде, то може бути дуже погано. Тим разом чекають на „люкс", але не „екс орієнте".

Усі організації перестали існувати. Господарські установи зуніфіковані, формально перебрали їх Центросоюз, Народня Торговля, Маслосоюз. Але роботу ведуть чимраз більше з жидівським та польським елементами. Усе рівне нема ріжниць національних, у господарстві тим менше. Квестію релігійну не розвязали радикально. Можна сказати, що залишено її в спокою. Юр закнений. У своїх мурах живе спокійно, позбавлений дібр та всеї готівки, яку з каси треба було видати. На селах політика залежна від льокальних відносин. Де був злий елемент, там парохові дуже прикро; де кращий, там відносини не змінилися. З цих гірших околиць маємо тут багато утікачів — подіставали тут (на Засянні) парохії, сотрудництва, а яким не стало, учителюють, а навіть займаються торговлею. Трапляються випадки, що товариші (в Зах. Україні) ходять до церкви, дають на Служби Божі, сповідаються перед смертю, але це рідкість. Роблять це тільки крадькома. Ті з наших молодших знайомих, що лишилися (в Зах. Україні), працюють у своїх фахах, очевидно так довго, поки їх не повикидають або не попереносять на схід у ріжних формах за білетом чи безплатно... Зима дається духе в знаки. Палива нема, й тяжко, щоб його достарчити, нема копалень. Усі школи й уряди урухомлено. Досі не платили, стоячи на становищі, що урядовці стримали платню за три місяці. Добре плачені будуть мистці, музики, малярі, науковці та інжинири, лікарі. Решта буде бідувати. Кажуть, що мають усувати з праці родини (синів, доньок) священиків та суддів. Мова викладова у вищих школах досі польська. Є вже українські професори, з тутешніх Студинський, Возняк, Крипякевич, Зарицький, є і з України. Ректорами університету та політехніки є українці Марченко (університету) та Садовський (політехніки). Як справуються, не знаю.

З СОВЄТСЬКОЇ ПРЕСИ

Московська господарка в українських копальнях вугля.

„Ізвєстія" з 6. 1. пишуть: „Основа вугільної бази Союзу — Донбас не спромігся виконати поставлене йому завдання, не виконав річного пляну добуття вугля. Одною з найголовніших причин цього полишення позаду є невистарчальність технічного проводу, спеціяльно в самих шахтах... В багатьох шахтах Донбасу відчувається гострий брак технічно освічених керманичів. В Донбасі перебувають тисячі гірничих інжинірів і техніків, але лише дуже незначна їх частина занята підземними роботами. Переважнаж більшість їх сидить по канцеляріях шахт, трестів і комбінатів. З 583 інжинірів комбінату „Сталінуголь" 214 працюють в адміністраціях комбінату і трестів. В шахтах „Артемуголь" було рік тому 27 інжинірів, а тепер їх залишилось 12. Подібні явища можна спостерігати також і в шахтах Ворошиловоградської та Ростовської області... Ріжномаїтне устійнення норм праці та оплати і мішанина технічних приписів викликають хаотичність в означенні зарібної платні, викликають пливкість робочих сил та нищать спонуки до перевиконання норм праці; а все це разом провадить у свою чергу до невиконання державних плянів добування вугля.

Московський комсомол в українській школі.

„Комсомольская Правда" з 14. XII. повідомляє з Запоріжжя: „Серед учнів іще багато неслухняности, а навіть і звичайного хуліганства (розбишацтва). Порушення шкільного ладу та внутрішнього розпорядку, грубіянство в поведенні з учителями і товаришами, недбале ставлення до шкільного та громадського майна, некультурне заховання на вулиці в місцях суспільного вжитку і т. д. є на порядку деннім. Тимчасом комсомольські організації не провадять боротьби проти порушення шкільної дисципліни і дивляться байдуже на факти грубіянства і хуліганства. Комсомольці дають зрештою самі приклади порушення дисципліни і вчаться зле. Недавно в запорізькій школі ч. 4. вчителька дала учневі злу ноту. На це він їй заявив: ви будете це ще шкодувати. Але такі факти та інші прояви хуліганства ані трохи не турбують провід комсомолу в Запоріжжі".

Висліди виборів до місцевих установ в СССР.

„Ізвєстія" з 5. І, 1940, подають між іншим такі чисельні висліди виборів: Управнених до виборів було 93,547,797, з того у виборах взяли участь 99.21%. Вибрано було до всіх місцевих совєтів 1,281,008 делегатів, з того 31.41% комуністів і решту безпартійних. жінок 32.96%. Вибрано делегатів до 6 краєвих совєтів, 8[illegible] обласних, 9 автономно-обласних, 21 округових, 3,572 районових, 912 міських, 389 районово-сільських, 3,183 сільських і осельних. В російськім СФСР було управнених до голосування 59,852,283, в українській ССР — 17,608,993.

Злий стан нафтової господарки в СССР.

„Індустрія" з 15. XII, 1939, повідомляла: „Більшість трестів, що добувають нафту, повертають до чинности дуже повільно ті шиби, які стояли досі нечинні. Замісць 136 шибів, які згідно з пляном промислу „Главнефтьдобича", малося урухомити впродовж листопаду, було урухомлено лише кілька десятків. З нових шибів кавказької нафти замісць 108, згідно з пляном було впроваджено до роботи лише 49. Окремі трести, як наприклад „Горскнефть", не впровадили до роботи ні одного нового шибу.

„Комсомольська Правда" з 14. XII. запитує: „Чому Грозний дає мало нафти? Чому „Гнознефтедобича" дала в цім році країні значно менше нафти ніж торік впродовж тогож самого часу? Чому ні один нафтовий трест Грозного не виконав пляну добуття нафти? Тому, що провід підприємства не мобілізує колективу на боротьбу за нафту. Він не поборює нелад, який панує на підприємстві. Плян дослідження не виконано у всіх трестах. Кредитів, призначених на це, не зужитковано. Дослідження нових районів переведено лише на 57.6%. Нові, недавно проверчені шиби завалюються, міліони народніх грошей ідуть з вітром. З 735 нечинниб шибів досліджено лише половину. Скількість аварій у порівнянні до минулого року значно збільшилась. Їх не поборюють ані провід підприємства, ані суспільні організації, причин їх не обговорюється, і направ, що малиб їх попереджувати, не переводиться.

Впродовж 10 убіглих місяців було втрачено наслідком організаційного неладу півміліона годин робочого часу.

З 650 комсомольців Малгобеку в нафтових підприємствах було затруднено менше сотки. З Октябрського району ледви одна десята частина комсомольців занята добуттям нафти. В Старопромисловськім районі з 600 комсомольців лише 39 працюють у нафтових підприємствах, у Горегорськім районі з 115 лише 15..."

Такий стан нафтового промислу в СССР тим більш характеристичний, що уряд його зобовязаний постачити Німеччині досить нафти.

МЕТАЛЕВІ ОДЯГИ, ЧЕРЕВИКИ Й КАПЕЛЮХИ

Вже можливо тепер виробляти одяги, черевики й капелюхи також із металю. Показалося, що з металю, який називається алюміній, можна виробляти тонесенькі ниточки. А що алюміній дуже легкий, то й алюмінієві ниточки легкі, гладесенькі та гнучкі й мягенькі. А з таких ниточок ткацькі машини виробляють алюмінієву матерію, що подібна до шовку, алюмінієву шкіру та сукно. Однак алюмінієві одяги такі тривкі, що один міг би вистати і на кілька років. А колиб люди загально почали такі одяги носити, то це понищилоб ренчарів овець в Австралії, годівельників бавовняку по теплих країнах і ткацькі фабрики по ріжних індустріяльних країнах. Та найбільше спротиву проти алюмінієвих убрань малиб мабуть жінки, бо не булоби потрібно часто справляти собі нові убрання.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Клявдія Бобикевич.

У ТІНІ ГЕРОЇВ

(Спомин з недавньо минулого).

27)

„Це, пані, вона набулася недуги підчас відвороту наших військ з України. Коли ми відступали зпід села М., обступили нас несподівано большевики. На підводі, що нею їхала моя жінка, були важні документи, були гроші та інші важні речі. Оце я післав її з одним свідомим козаком і візником наперед, щоб де скрилися, як міжтим ми всіми силами здержували ворожі відділи. Візник затяв коні, підвода покотилася та скоро віддалилася від місця битви. Тому візникові вдалося доїхати до руїн якогось зруйнованого замку, де він віднайшов якісь пивниці, підземні льохи та ходи, куди вкладувано всі важні речі. Моя жінка з козаком залишилися в тих підземних сховках біля наших документів, а візник поїхав дальше, щоб змилити погоню, що скоро зближалася. І справді, незабаром надлетіли на конях большевики та зачали шукати по руїнах, по пивницях, по льохах. Так, начеб вони знали, що там заховані речі й документи... Чути було їх голоси, їх крики, як зближалися й віддалялися. Кляли й проклинали страшно. Запевняли, що вбють моментально, як лише знайдуть когось із наших. Можна уявити собі, що тоді діялося в душі моєї нещасної жінки. Кілька кроків від неї за стіною стукали большевики. Кілька кроків від неї була смерть! Певна, жахлива смерть. Але перед нею ще нелюдське збиткування над безборонною жінкою. Моєю жінкою!... Перед певною смертю ще ганебне катування азіятів - нелюдів, розюшених війною та алькоголем... В таких моментах, де людські нерви не все видержують, моя нещасна жінка держалася всіми силами. Наче чоловік. Лише в смертельнім жаху просила козака, щоби її проколов шаблюкою на місці, поки дістанеться у руки большевикам азіятам.

„Господь поміг. Нелюди не знайшли там нікого й помчали дальше, за підводою. Але в менті, коли вони віддалилися, моя жінка дістала першу атаку нервів. Це було майже чудо! Бо колиб скричала так, як тепер тутки, то большевики булиб її вбили, козака замучили, а документи і все інше забрали. А так вони відїхали й не чули вже її лячного крику. Щойно другої днини знайшов я їх там, за вказівками візника, що врятувався з кіньми і підводою. Від того разу, тої памятної днини дістає вона такі атаки що другий місяць. Требаб лікувати необхідно. Чим скорійше, тим краще, але нема в мене саме тепер лишньої копійчини. За щож лікувати?" — виговорився отаман.

Ми мовчали. Кожне потопало в своїх думках.

В кухні було тепло. У великій печі палали дрова. Мигали вогняні язики, що лизали стоси дров. Вони, ті язики, то щезали, то знову появлялись, освітлюючи нас червоним заревом. На плиті кипіло в горшках, глечиках і ринках. Служниця крутилася біля них. То доливала води, то пересувала посуду. Вона лагодила вечерю нам, собі і для корв та свиней.

Ми були біля великого кухонного стола. Приголомшені й пригноблені сумним випадком, що його ніяк не могли забути.

„Отамане, поїдемо з вашою панею в місто вже цими днями. Там є наш свояк, дуже добрий лікар. Він займеться вашою панею й вилікує її!" — заявив батько з великим чуттям.

Тютюник глянув на нас.

„Спасибі вам усім, але я справді не маю за що лікувати її. Подумайте, що я ідеально безгрішний, і не хотів би ніяк когось займати цим сумним ділом", відповів.

„Не говоріть оттак! Наш свояк благородна, чутлива людина. Колишній лікар нашої галицької армії. Він і не подумає про якусь заплату, вірте мені!" обізвалася мама.

Я не могла говорити. Сумне оповідання отамана так мене зворушило, що я начеб закаменіла. Оце не лише чоловік як старшина нашого хороброго війська бував у визвольній боротьбі українського народу. Але і його жінка... А я?... А ми?... Спокійно хліб жували й часописи читали... Я, далеко на чужині, в гаразді, добрі й достатках... Може саме тоді, коли наші війська стояли віч-на-віч з ворогом, я сиділа вигідно в кіні, чи театрі і... веселилася. А може саме тоді бувала в гостині, в товаристві багачів, високо поставлених людей, де столи вгинались, а вина плили ручаями... Бо клята доля так зарядила зо мною, що я не могла нічого додому привезти. Ані мій гаразд, ані моє добро, бо вони були приковані до тої, чужої землі. Везла тільки діти.

„Нема що казати. Це сумні наслідки війни. Це всюди так. Але ваша пані геройка. Вона одержала відзнаку хоробрости, наче старшина. Їй належиться велика честь і слава. Не кожна жінка зможе похвалитися подібним великим ділом", сказав батько захоплено.

„Оце правда. Моя жінка горда на цю славу. Особливо, що могла прислужитися великому ділу. Але чи хто зможе вернути їй здоровля, що вона його так сильно потребує? Подумайте, вона мати двох дітей! Бог свідком, що ми не жалуємося на нашу долю, хоч яка вона щербата. Але ми були би вповні щасливі та радісні, одним словом, блаженні, коли би бачили, що нас болить і добиває лише те чуття, що всі наші зусилля, наші муки й терпіння пішли намарно. Наче впали в болото. От де страшний траґізм нашої сумної ситуації!"...

(Дальше буде).

Ukrainian Weekly

SELECT UKRAINIAN STORIES

I

Shadows of Forgotten Ancestors

By MICHAEL KOTSIUBINSKY

Translated by STEPHEN SHUMEYKO

(3)

How gay are the Ukrainian downs at springtime, when the sheep are driven out upon them to pasture!...

The tall leader of the herders, seeming to personify the very spirit of the downs themselves, encircles the corral bearing a flaming brand. He strides deliberately, his expression grave, like that of some heathen medicine-man, and behind him the smoke whirls away in serpent-like contortions. Reaching the corral gates, where the sheep will enter, he tosses the firebrand to the ground. He listens attentively, not only with his ears but with his heart as well. From far below, where rivers boil and rend their banks, from peaceful villages and meadows, a tidal wave of sheep and cattle is sweeping up towards him, and beneath their hoofs the very earth sighs in gladness. Already he hears the lowing of cattle, the panting of sheep, and the occasional burst of song. And when, finally, the wave surges into view over the nearby crest, when its accompanying guardians lift their long trembitas, flashing golden in the sun rays, to sound their greeting to the downs settled here among the blue ridges, when the sheep begin to bleat their joy at the scent of fresh pastures, he falls down upon his knees and raises his hands to heaven. Behind him the others also bow down to prayer. They pray to God that their sheep should have strong and fiery hearts, like that flame over which they are leaping to enter the corral, and they pray unto Him to guard the flocks against all danger, and return them safe and sound, just as He had brought them here...

It is a simple prayer, that rises to the smiling skies, to the frowning but good-hearted Mount Beskid, and it is carried far out by the fleeing wind, that combs the down grasses like a mother her child's hair...

> Полонинко, верховинко,
> Чимесь так згорділа,
> Чи не тими овечками,
> Шось тільки уздріла?

Hish! Hish! onward the herders urge their flocks. Lazily the sheep give in at their knees, their thin legs wavering, shaking their fleeces of wool. Hish! hish!... Their lower jaws bald, they open their salivary mouths with an air of infinite boredom, to complain to goodness-knows-who: ba-a... ba-a... Two herders walk ahead of them, their red trousered legs cutting evenly through the air, and the flowers tucked in their hatbands swaying gently. Grr!... Grr!... growl the sheep dogs as they sniff the air for danger and cast sidelong glances at the flock to see that it is in order. Wool rubs against wool, white against white, black against black. Fatty rumps bob up and down like boats upon the sea, while the whole packed surface of shaggy woolen backs quivers and trembles like jelly. Ptrua!... Ptrua! ...A brazen voice constantly drives the stragglers back into the flock. In the distance the mountain peaks loom indistinctly in the blue haze. Over to the side the wind is massing dark clouds in the sky. Their curly tails waving contentedly, the sheep munch upon sweet crocus and other herbs and vegetation. It seems as if the whole downs were but a carpet of green covered by a coverlet of stirring, undulating wool. Crunch-crunch... ba-a!... Crunch-crunch. ...Shadows of the threatening clouds above wander about, causing the nearby knolls to appear as if they were moving; only the distant mountain tops seem immovable as ever. Yet the warm sun brightens up the wooly backs, fires the grasses into flaming green, and casts shadows behind the herders, Ptrua!... ptrua!... crunch-crunch... crunch-crunch... Noiselessly the herders move forward, the wooly wave rolls softly over the range, and a breeze springs up and begins playing its tune. Dzz... its thin tone drones around a split fence rail, like a fly. Dzz... a deeper reply comes from another fence, bespeaking of sorrow. The clouds keep piling up. In the distance Mount Beskid slowly fades, growing darker and gloomier in the sweeping shadows, like a widower; but the downs still remain fresh and young. And the rising wind seems to ask: "Why don't you marry, o lofty Beskid?"—"Because the green downs won't have me," sadly sighs Mount Beskid in reply. The blue heavens have now become murky, the ocean of mountain ranges has darkened too, the downs have lost their brightness, and over them the flock of sheep advances like some lichen growth. The cold wind unfolds its wings and begins to beat the herders with them. It becomes very difficult to breathe, so powerful are these blows, and one is inclined to turn his back towards them. But let it beat... The wind begins to whistle a most mournful tune... unceasingly, without a break... the heart fairly weeps in sympathy. Ivan would fain run away, but—where? Hish! Hish!... And where are you going you dumb ewe?... Murrain on you? Come back! Murko!... Ah, he's after her... The dog, his shaggy coat flying in the wind, gradually edges the ewe back towards the flock, and then, when she is near, seizes her by her neck and flings her among the others. Dzz... Ivan's teeth begin to ache, a monotonous, unendurable aching. He clenches his teeth to shut off the pain. Let it hurt. The heck with it! Why does that wind whine so? Curse it all!... How easy it would be to fall to the earth, weak and powerless, press the hands to the ears, and weep... For I can't stand it any longer... Dz-z!... Oh!...

Ivan takes out his floyara and begins blowing upon it as hard as he can, but the wind is stronger

(Concluded)

than he. It flies from the Chornohora like an unhobbled stallion, that beats the grass with his galloping hoofs, and distorts the floyara's tunes with his flying mane.

The flock surges into a hollow, and here is is quieter.

Up in the stormy skies a blue rift appears. The strongly fragrant downs grasses grow even more fragrant. The rift widens into a lake of blue, which swiftly widens its banks and floods the entire sky. Once more the mountain tops bask in a blue haze, and the valleys become flooded with gold.

Ivan looks downwards. There, midst the hills and dales, where mortals dwell, his Marichka's white feet are perhaps at this very moment flashing over the green sward. Her eyes, no doubt, are turned towards these highlands. Is she singing her little songs? Or maybe she has indeed strewn them to the winds, like she said she would, and now they have grown into flowers, and Marichka is silent.

> Ой як будуть вівчарики
> Білі вівці пасти,
> Будуть мої співаночки
> За кресаню класти...

The memory of her fresh young voice returns to him, and he plucks a flower and tucks it in his hat.

Ptrua... ptrua... My, but the sun is hot. It is growing uncomfortably stuffy. The sheep roll on, twisting their wrinkled lips to better pluck at the vegetation, leaving bare stumps in their wandering wake. Crunch-crunch... Wool rubs against wool, white against black, rumps sway, like waverlets upon a sea... Ba-a... ma-a... while the dogs constantly keep the flock together.

The dogs grow tired. They lay down in the grass and their sides heave. Upon their long tongues, hanging out, flies settle. Bir-bir! An angry shout from Ivan, and up they are again after the sheep.

Far yonder, near the thick forest, some cattle are grazing. Their herdsman is leaning thoughtfully upon his long trembita.

And thus slowly time drags on. The sharp mountain air tickles Ivan's appetite and he grows hungry. And how lonely it is here! You stand here, so tiny, like a stalk of straw upon a field. Beneath the feet a green island, drained by the blue waters of distant heights. And there, in those gloomy wild heights, nestle all sorts of evil spirits, most difficult to fight against.

Hish-hish! The sheep step softly over the grass. ...It is so quiet now that the blood can be heard flowing in its veins... Drowsiness creeps over him. It lays its soft paw on his face and whispers into his ear: sleep... The sheep fade before his eyes... they shrink and become lambs... and now there is nothing left of them. The grass flows into the distance like green waters. Ah, there is Marichka, approaching. Come, now, you can't fool me, you forest spirits, that is not my Marichka, that is a dryad that will betray me... Yet something draws him to her. He resists, but is carried to her on a swift green current...

Suddenly a wild lowing of a death-stricken cow jerks him out of his dream. What? Who? The cattle herdsman, just as he was standing, seems to have frozen into that position. A black bull is stamping the ground with his hoofs, his neck curved and tail upflung stiffly. His hoofs cut the air. Up he leaps. The herdsman comes to his senses with a jerk and hurries after the bull, who is now galloping into the forest, from where the wild lowing had come. A shot rings out. Bang-bang-bang resound echoing rifles from all the mountaintops. Bang-bang-bang the more distant echoes reply, and the shots go on and on, gradually growing fainted. Silence.

"I'll bet an "uncle"[6] killed the cow," reflected Ivan, and looked more carefully over his flock.

Ptrua-ptrua... The sun seems to have fallen asleep, the winds have died down and left the earth for the skies. Ivan sees them massing the clouds up there again. In the limitless spaces around him, time seems to have perished entirely, and it is hard to know whether the day has stopped still, or whether it is passing...

Suddenly from the distance there comes to the ear the long awaited call of the trembita. It carries with it the smell of cooking food and smoke, and with its long drawn out blast notifies all that the corrals are waiting for the sheep...

Hish-hish... The dogs hurry about with renewed vigor, and the sheep bleat as they pour in a shaggy stream down towards the corrals, their teats swaying, heavily laden with milk...

* * *

For three days a fine misty drizzle has been falling on the downs. The gloomy overcast skies and the greyish fog have shut from view even the nearby mountain peaks. Everything drips with water. Even the sheep move heavily about, resembling water-laden sponges; while the herders, their clothes wringing wet and shivering from the damp cold, hunch themselves in their misery. Only during milking time under the shedroof is there any respite for them from the sleazy weather...

Ivan sits on a stool, his shoulders resting against the shed and his feet gripping between them a milk pail, waiting to milk the sheep. Nearby stands the goat herder, punctuating every other word with a round oath, and near him a number of other sheepherders. The impatient sheep, laden with milk, mill anxiously about, as if wondering why don't they start relieving them of their burden. Finally the milking begins.

"Don't rush so, you foolish ewes, your turn will come soon enough," one of the herders exclaims as several sheep surge forward. "Rist! rist!" exclaim the other herders testily, snapping their wet switches. "Rist! rist!" cry the others as they let loose the sheep which they had been holding firmly between their knees while another herder milked them. "Tarnation upon you!" shouts the goatherder, as one particularly mettlesome goat frisks away from him. "Of all the stupid animals!"

With a practiced movement Ivan seizes a sheep by her back and drags her to him so that she stands over a wide pail, with another herder firmly holding her in that position. Obediently she stands there, her legs outstretched awkwardly, so foolish-looking, listening to the milk hiss from her udders into the pail. "Rist! rist!" the herders urge the other sheep on with their switches. Those sheep that have been milked return weakly to the corral and there drop wearily to the ground, their heads resting upon their hoofs, and their naked, oldish mouths working. "Rist! rist!" and Ivan's hands knead unceasingly upon the warm udders, pulling on the teats, while the milk, smelling of tallow, trickles down his hands. From the milk pail a sweetish vapor rises. "Rist! rist!" More sheep take their awkward positions, while pairs of hands knead upon their warm udders. All around them the earth drips too... Rist! rist!"

The goatherder smiles at his goats proudly. They are not like those weak sheep; they have strong hearts. After milking, instead of falling to the ground in an exhausted state like the sheep, they remain upright upon their thin legs, peering curiously into the fog, as if they see something there.

The corrals are now empty. All is quiet and deserted. Perhaps down in the lowlands, from whence these mountains rise, human laughter and voices resound; but it is hard to believe this up here in the grassy downs, where the heavens cover only vast stretches of uninhabited highlands, that seem to exist for no one but themselves.

Only within the herders' cabin is the stillness broken, by the crackling of the "eternal" fire that sends clouds of smoke billowing out on their wanderings. In the center of the cabin stands a tub brimming full with milk, and over it bends the chief herder. He has just finished preparing it for proper curdling by throwing some rennet into it. Although the slight breeze from outside penetrates the cabin, yet it is powerless to blow away from him or from the cabin the smell of the fire, or the cheeses and wool. In one corner stand a number of new barrels; it seems that if someone knocked upon them, they would immediately answer and tell what they contain. In another open barrel glistens the cold surface of whey. The chief herder sits among all these various wooden receptacles like a father among his children. All that surrounds him—the smoke begrimed benches and walls, the fire and smoke, the various wooden pails and barrels—everything, is all so close and dear to him, part of his very life.

Now the milk begins to ferment, but it is far from ready. He pulls out from beneath his belt a bunch of little wooden blocks upon which is engraved each sheep owner's account. Laboriously he begins to read this wooden account book: "Mosiychuk has fourteen, and he has owing to him..."

Outside the hut a cracked voice sings out, that of the cook and general caretaker:

> Питає ся у баранця
> Круторіжка вівця:
> Ци ти вробиш, баранчику,
> Зеленого сінця?

"He would have to sing now!" mutters the chief to himself, and starts going over his accounts again

> Не знаєш ти, круторіжко,
> Яка буде зима,
> Ци ти вийдеш, ци не вийдеш
> З полонинки жива...

concludes the cook and enters the hut.

Grimy and shaggy, his teeth gleam as he leans over the fire and throws more coal upon it. It crackles gently.

The milk in its tub begins to yellow and curd. The chief herder leans over it, waching it carefully. Next he unbuttons his sleeves, rolls them up to his elbows, and then plunges his hairy arms into the milk. And in this position he seems to freeze...

Now everything grows very quiet within the cabin. The cook shuts the door tight. And even he dares not to cast his eyes towards the milk; not as long something is going on there, as long as the chief is performing his witchery over it. Everything seems to have frozen into hushed stillness, waiting the milk to curdle. Even the cheeses up on the shelves seem to soften their smell; the fire grows low; while the smoke steals timorously through the cracks out into the outside world. Only from the slight motion of the chief's arms can one surmise that something is brewing at the bottom of the tub. Gradually these movements liven, his hands rise, then sink, then turn about, pat something together, slither about in the liquid; and suddenly there rises from the bottom, as if by magic, a round cheesy body. It steadily grows in size, turns about on its glistening smooth sides, dips in and out its milky bath, all snowy white; until finally the chief lifts it dripping out, and from it there tinkle back into the tub drops of the greenish colored liquid that gave it birth...

The chief sighs deeply in relief. Now even the caretaker can look if he wants to. And thus another cheese is born, for the joy of the chief and the benefit of the people...

The door is opened, the wind blows in, and the fire leaps in gladness, licking the black pot in which the whey boils and dances a merry kolomeyka... and amidst the fire and smoke gleam the white teeth of the caretaker...

And when the sun sets, the chief goes outside carrying a long trembita, and soon its victorious joyful notes resound all over the downs, heralding the happy ending of the day, that a new cheese has been made, and that a warm meal is awaiting the herders...

[6] "uncle"—bear.

(To be continued)

THE U.N.A. SPORTLIGHT

THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION BASKETBALL LEAGUE

District No. 1

NEW YORK

	G	F	P
B. Stasko	2	0	4
M. Czarnecky	1	1	3
N. Stadnyk	3	0	6
T. Dusanenko	1	2	4
S. Czarnecky	1	2	4
S. Nykyforchyn	0	0	0
M. Hamalak	0	0	0
J. Hamalak	0	0	0
E. Husar	0	0	0
G. Semus	0	0	0
J. Stadnyk	0	0	0
Totals:	8	5	21

NEWARK

	G	F	P
J. Karmazyn	6	0	12
W. Klappy	1	1	3
T. Harzula	3	2	8
B. Didylowski	2	1	5
E. Pawluk	0	1	1
W. Karmazyn	0	0	0
W. Harzula	0	0	0
C. Zofay	0	0	0
Totals:	12	5	29

F. Regal, A. Chymiy, referees. A. Karmazyn, J. Bodnar, scorers. T. Sawchak, timer.

District No. 2

McADOO

	G	F	P
Krill, F	2	1	5
Sashka, F	2	0	4
Plaskonos, F	1	0	2
Hladish, C	3	0	6
Yankowski, G	4	0	8
Suhina, G	3	0	6
Novy, G	1	0	2
Totals:	16	1	33

BERWICK

	G	F	P
Puher, F	0	0	0
Puksen, F	0	0	0
J. Kalanick, C	6	1	13
J. Wozniak, G	5	0	10
M. Kalanick, G	6	3	15
Totals:	17	4	38

A. Oram, referee. Petrak, scorer. Corobba, timer.

District No. 2

HANOVER

	G	F	P
Olhowsky, CF	0	1	1
Kuzemka, LF	1	1	3
Narbecky, LF	2	0	4
Mechak, C	4	0	8
Bluey, RG	1	5	7
Zwarycz, LG	4	0	8
Totals:	12	7	31

McADOO

	G	F	P
Sashko, CF	3	2	8
Krill, LF	1	0	2
Temchatin, LF	0	0	0
Hladich, C	6	0	12
Plusconis, RG	2	0	4
Suhena, LG	2	0	4
Novy	0	0	0
Yankowsky	5	1	11
Totals:	19	3	41

J. McKinley, referee. J. Zwarycz, scorer. Katulka, timer.

District No. 3

SAINT CLAIR

	G	F	P
Tomko, F	3	0	6
Kozla, F	1	0	2
Hercha, C	2	0	4
Procak, G	7	0	14
Juba, G	1	0	2
Totals:	14	0	28

CENTRALIA

	G	F	P
J. Koschoff, F	2	0	4
Mekosh, F	1	0	2
Wysoczanski, F	0	0	0
Kolishun, C	2	1	5
S. Koschoff, G	1	0	2
Balandovich, G	1	1	3
Locke, G	4	0	8
Totals:	11	2	24

Mehalecko, referee. Kotubey, scorer and timer.

District No. 3

SAINT CLAIR

	G	F	P
J. Tomko, F	2	1	5
S. Tomko, F	1	2	4
Powanda, C	5	0	10
Hercha, G	0	0	0
Procak, G	5	1	11
Totals:	13	4	30

SHAMOKIN

	G	F	P
Yonkovig, F	2	1	5
Zock, F	0	0	0
M. Sopp, F	1	0	2
Poliniack, C	0	0	0
Ferentz, C	7	1	15
A. Sopp, G	1	0	2
Cabosky, G	0	1	1
Chichilla	1	1	3
Totals:	12	4	28

Reese, referee. Kotubey, scorer and timer.

District No. 4

AKRON

	G	F	P
V. Pulk, RF	5	0	10
J. Miskalo, LF	2	0	4
M. Lesniak, C	4	0	8
L. Rittman, RG	2	0	4
J. Pulk, LG	5	0	10
Totals:	18	0	36

AMBRIDGE

	G	F	P
J. Watach, RF	4	0	8
A. Fuke, LF	1	1	3
W. Homziak, C	5	0	10
M. Markvan, RG	3	0	6
P. Cybuck, LG	3	0	6
Totals:	16	1	33

Adams, referee. Score at the half: 21—16 in favor of Ambridge.

Мати (до синка): Коли будеш чемний, то підеш до неба; коли будеш нечемний — підеш до пекла.

Синок: Мамо, а який я маю бути, щоби піти до цирку?

ПРОТОКОЛ

ВОСЬМОГО КОНГРЕСУ „ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ".

(Продовження)

(6)

Але найбільшою таки потребою нашою є те, щоб уже раз устійнити одно авторитетне тіло, яке раз назавсіди булоб приняте чужинцями як те, яке репрезентує українську справу. Воно теж надавалоб авторитет як усім тим видавництвам так і цілій нашій політичній акції. Ми самі знаємо, хто дійсно репрезентує волю великої більшости українців в Америці та кому припадає роля репрезентувати цілість української справи та хто її репрезентував назовні дотепер. Але цілим нашим нещастям є, що існують українські групи, а навіть самозванчі індивідуальні репрезентанти, які своїми потягненнями викликають таку ситуацію, що американцям не легко зорієнтуватися, з ким властиво говорити, кого слухати. І якщо це лише можливе, не повинноса залишити ані одного засобу невичерпаним, щоб таку ситуацію зліквідувати та щоб осягнути якесь порозуміння з усіми українськими чинниками в Америці (очевидно, не з комуністами), для якогось спільного фронту для зовнішньої політичної акції, на тутешньому бодай терені. Бо коли того не буде, то готово стати так, що навіть найменша група буде собі йти до американців своїм фронтом і ці будуть збаламучені, не знаючи, з ким числитися. Тоді й уся наша інформаційна праця, ведена котроюбудь зо сторін, зовсім природньо стратить на ефекті. Бо інформаційна праця тісно вяжеться з цілою політичною акцією. А коли буде вже одно устійнене репрезентаційне тіло, то воно зможе не тільки надати повагу всій нашій праці, але й зробити кроки в цьому напрямі, щоби поважно зговоритися з американськими правлячими колами в справі кращого міжнародного постановлення української проблеми. Воно також буде могти здобути цій справі поважні впливові американські сфери. Вкінці, воно успішніше може виступати й перед европейськими урядами в обороні України.

Голова Р. Смук відкриває дискусію над виголошеними рефератами.

Д-р С. Демидчук: Висловлюю признання всім лекторам, а зокрема д-рові Мишузі. Його реферат, як і реферати інших прелеґентів, були на висоті свойого завдання. Живемо в часах, коли ми змушені силою обставин репрезентувати українську справу. Говоримо в імені цілої української нації. Ми знаємо, хто тепер найбільший ворог України; це Москва. Знаємо також, що інші народи, які сусідують з Україною, вважають Москву за свойого смертельного ворога. Чому нам не прийти з ними до якогось порозуміння? Чому нам не обєднатися з литовцями, естонцями, фінами, які є під безнастанною загрозою Москви? Може також з румунами. Україна мусить видвигнути нову концепцію перебудови східньої Европи. Хай „Обєднання" поробить заходи, щоб увійти в організаційний контакт з народами східньої Европи.

Щодо внутрішніх справ, то ми забуваємо, що українська церква являється тепер справжнім ківотом українства. Ми мусимо реорієнтуватися та піддержувати церкву. Мусимо практично співпрацювати з церквою. Мусимо заняти позитивне становище до церкви, як позитивної сили в нашому житті.

Щодо скликання Всеукраїнського Національного Конгресу, то мусимо знати, що не всіх притягнемо, одначе стараймося приєднати якнайбільше. Сама ідея Конгресу дуже на місці в теперішню пору. Хай будучий уряд „Обєднання" постарається про негайні заходи до скликання Всеукраїнського Національного Конгресу.

Д-р В. Ґалан: Ідея Всеукраїнського Національного Конгресу є найважнішою справою. Безперечно, що в нашій політиці зроблено деякі помилки, але про це нема що говорити. Мусимо обєднатися всі, коли звемо себе українцями.

Щодо заграничної нашої політики, то мусимо шукати звязку з тими народами, що сусідують з нами та мають спільних ворогів. Тяжко припустити, щоб з поляками та москалями можна було прийти до якогось порозуміння.

Відносно нашого внутрішнього життя ми мусимо також самі добре зорганізуватися. Мусимо подбати, щоб виробити належний авторитет та сильний осередок. Сам я, наприклад, уважаю, що українське жіноцтво в Америці не повинно творити дві організації (УЗХ-ОДВУ й СУА), але одну.

Не можна створити одного ідеольоґічного фронту. І саме ідеольоґічні принципи є перешкодою, що тяжко довести до обєднання. Коли американська публика зле ставиться до нас, і коли в Комітеті Даєса про нас неприхильно говорять, то вина тут виключно таки самих українців.

В. Буката: За останньою промовою лорда Галіфакса виходить, що новий, плянований аліянтами мир в Европі буде відбуватися на основі національного самовизначення народів. Польський новий премієр, ґен. Сікорскі, дальше говорить про відбудову старої Польщі. Питаю вас, д-р Мишуга, чи ця засада дальше є, так би мовити, в „моді"?

Д-р Л. Мишуга: Ведемо тут українську політику, але як американські громадяни. Як такі, ми свідомі того, що як американський сентимент так і опінія американського уряду є проти поневолювання народів. Ось тому маємо впливати на американську публичну опінію та уряд, щоб узяли в оборону також і поневолений український нарід.

О. д-р В. Клодницький: Ми всі ніби перелякані, бо наша ситуація ніби погіршилася. На мою думку, так воно не є. Навпаки, коли минулого року ми мали проти себе аж чотирьох окупантів, то тепер вже маємо тільки трьох. За Польщею не повинна впасти ні одна сльоза, ні один віддих жалю чи співчуття. Гітлер зробив добре, що розбив Польщу. Ми повинні дальше працювати в користь визволення України, без огляду на те, які переміни переходять на українських землях. Дуже можливо, що за Польщею підуть Мадярщина й Румунія, а потім прийде черга на найбільшого ворога України, Москву. (Далі буде).

НЕ РОБИ СПЛЕТНІВ.

Такі плякати, розвішені по Англії, закликують бритaнців не розпускати язиків, бо в цей спосіб можна давати ворогові воєнні інформації.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

У СПРАВІ ЗМІНИ НАЗВИЩ.

Такий був заголовок статті „Свободи", яку я прочитав з великим зацікавленням, бо там було порушене щось таке, що й мене раз у моїм житті турбувало, а це тоді, коли я вибирав други громадянські папери. Моє назвище також трохи „задовге". І я міг його тоді змінити. Але я собі так тоді подумав: Коли я зміню своє назвище на Смит чи Клайн, то хто знатиме, з якого я національного походження, а якби ми так усі позмінювали свої назвища в Америці, то в короткому часі й сліду по нас не сталоб.

Коли погляну от хочби на такого посадника міста Ню Йорку, то мушу вірити, що таки йому нічого не пошкодило його чужинецьке походження. Бо таке назвище як „Ля Ґвардія", то вже таки цілком не подібне до анльо-саксонського! А проте чоловік зробив велику політичну карієру і ще далі її робить. І не стидається свого італійського походження. І де може, говорить публично й по італійськи, хоч він великий американський демократ, а Італія у руках фашистів.

Не розумію, як може хто казати, що він любить Україну і зміняти без справжньої потреби своє українське назвище. У старому краю, як знаємо, наші священики йшли сотками до польських тюрем за те, що не хотіли вписувати в метриках українські назвища по польськи, чи там в польськім „бжменю", а тільки так, як їх український нарід називає.

Щоби бути „добрим" американцем, не треба змінювати українського назвища. Кожного дня переконуємося про те, що маємо в Америці дуже добрих, чесних і славних американців, що мають назвища не анґльо-саксонського походження. І є американські назвища, довгі й тяжкі до вимовлення, що є анґльо-саксонського походження, але якось ті люди не беруться їх змінювати. Нема потреби і нам змінювати своїх назвищ.

Гнат Климишин,

Палмертон, Па.

ЗАВОРУШЕННЯ В ДОПОМОГОВІМ УРЯДІ

У допомоговім уряді в Джемейці, на Лонґ Айленді, прийшло в четвер до поважних заворушень. Аж поліція вспокоїла юрбу жінок, чоловіків і дітей, арештувавши 13 осіб.

Вони протестували проти занадто низьких допомог.

✝

У Шенандоа, Па., в домі 24 Савт Ґрант стріт померла 7. лютого 1940. року в годині 3. над ранком членкиня 98. відділу У. Н. Союзу

АННА ФЕДОР.

Анна Федор вступила до У. Н. Союзу 30. листопаду 1923. року. Померла, полишивши 5 синів і одну доньку: Івана, Йосифа, Стефана, Петра, Адбі, Марію. Три сини жонаті.

Покійна походила з Чехословаччини.

Похорон відбудеться 10. лютого, в годині 9. зрана, з дому до словенського костела.

Вічна Їй память!

Іван Чорний, секр.

ЗДІЙМАЮТЬ ЛЕНІНА

Розбирання совєтського павільону на Світовій Виставі в Ню Йорку поступає вперед. Між іншим уже знято великий „пляк" з портретом Леніна.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(87)

Ось так закінчив хоробрий майор Буртон, що вибрався в непроглядні нетри шукати наукової таємниці. Тепер, розсуваючи сторожів, підійшла до гурта королева Аґті. Тарзан піднявся і глянув їй просто в вічі: „Згідно з вашими законами Тору, я жадаю, щоб убивник мого приятеля боровся зо мною".

„Твоє жадання буде сповнене", поспішно заговорила королева, а в її словах звучав глум. „Але ти мусиш вказати пальцем того вбивника", додала вона. Тарзан справді вказав пальцем на Мунґа. Мунґо без вагання потвердив, що це він убив Буртона і висловив велику охоту боротися з Тарзаном.

„Я вбю і тебе", говорив він Тарзанові. Королева знов засміялась: „Мунґо наймогутніший з моїх підданих, а притім найспритніший. Тарзане, ти сам запечатав свою долю. Я думала сама покінчити з тобою, але ти вирятував мене від того". „Я готовий до боротьби", холодно відповів Тарзан.

„Боротьба буде зготована на публичнім видовищі", сказала королева. „Всі торці могтимуть її оглядати. Це буде велика боротьба, бо ти, Тарзане, не лихий борець. Це буде велике свято в столиці Тору!" „А тепер, коли ти думаєш, що я згину, скажи мені, що задумуєш зробити з Дженетою?" — запитав Тарзан.